ההסתדרות הרפואית בישראל

המועצה המדעית

השתלמות עמיתים באפליפטולוגיה – מסלול מבוגרים

Syllabus

אפריל 2020

רקע

אפילפטולוגיה הינו תחום ייחודי, הדורש בקיאות, הבנה ומיומנות בנושאים מגוונים. האפילפטולוג יספק ויארגן אבחון וטיפול במטופלים הסובלים מהתקפים אפילפטיים מאושפזים ו/או אמבולטוריים במרכזים רפואיים ובקהילה. הוא ייעץ לרופאים במחלקות בית החולים, כולל רפואה דחופה וטיפול נמרץ ובמרפאות קופות החולים לגבי כל ההיבטים של הטיפול במטופלים אלה.

לצורך כך, על המשתלם לרכוש את הידע, הניסיון והמיומנויות הנדרשים, בכדי שיוכל לנהל מקרים של חולי אפילפסיה בדרגות חומרה שונות ומקרים של מטופלים עם חשד להתקפים אפילפטיים או קיום בפועל של התקפים, בסיטואציות קליניות שונות. לשם כך, הוא נדרש להיות בקיא במגוון תחומים.

משך ההשתלמות

תקופת ההשתלמות תהיה במשך שנה ברציפות או שנתיים בחצי משרה :

1. 9 חודשים במרכז לאפילפסיה מבוגרים (המוכר להשתלמות)
2. 3 חודשים במרכז לאפילפסיה ילדים (המוכר להשתלמות)

דרישות הבסיס

תואר מומחה בנוירולוגיה.

מטרות ההשתלמות

1. הקניית ידע באפילפסיה, שיאפשר לו לטפל עצמאית במטופלים שסובלים ממחלה זו, בכל דרגות החומרה שלה.
2. רכישות ניסיון וכישורים בשיטות האבחון והטיפול המקובלות למניעת התקפים אפילפטיים.
3. רכישת ניסיון בניהול מחקר בתחום האפילפסיה.
4. במיוחד, רכישת ידע ב :
   א. אבחון קליני ואלקטרוגרפי
   ב. מגוון אפשרויות הטיפול בסטטוס אפילפטיקוס
   ג. מורכבויות הטיפול התרופתי הניתן למטופלים הסובלים מסוגים שונים של התקפים אפילפטיים ובגילאים שונים
   ד. אפשרויות הטיפול הניתוחי, טיפולי קיצוב וטיפולים אחרים בחולים עם אפילפסיה עמידה לטיפול תרופתי ובשלבי ההערכה השונים לקראת אמצעי טיפול אלו.
   ה. רכישת ידע אקדמי מחקרי באפילפסיה וידע בהוראת הנושא למתמחים וסטודנטים.

תחומי הידע הנדרשים

- טיפול עצמאי ומתן יעוץ לרופאים אחרים בנוגע לכל מצבי החרום באפילפטולוגיה, כולל סטטוס אפילפטיקוס בכל שלביו.
- אבחון ראשוני של חולי אפילפסיה וחולים עם התקפים שאינם אפילפטיים (PNES), כולל אבחון אטיולוגי באמצעים השונים, כמו MRI ובדיקות גנטיות.
- מעקב אחר חולי אפילפסיה כרוניים, כולל אוכלוסיות מיוחדות, כמו נשים בהיריון וקשישים.

- אבחון והערכה של חולים עם אפילפסיה עמידה לטיפול תרופתי, כולל קבלת החלטות על טיפולים מתקדמים וכאלה שאינם תרופתיים.
- מעקב אחרי חולים מושתלי קוצבים לטיפול באפילפסיה, כולל יכולת תכנות של הקוצבים השונים.
- הכרת העקרונות של אפילפטולוגיה בילדים בראי המשך חייהם כמבוגרים עם אפילפסיה בעתיד.
- פיענוח בדיקות EEG של מבוגרים וילדים בגילאים שונים בערנות, שינה וסדציה.
- פיענוח בדיקות ניטור וידאו-EEG של מבוגרים וילדים.
- הבנת העקרונות של ביצוע ניתוחי אפילפסיה וניטור אלקטרוגרפי פולשני בחדר ניתוח וכניטור ממושך.
- פיתוח יכולת מחקר עצמאי בתחום האפילפטולוגיה.

מיומנויות קליניות בתקופת ההכשרה והלימוד

1. המשתלם יהיה חלק מצוות האפילפסיה, ויעסוק בהערכת וטיפול המטופלים עם התקפים אפילפטיים או חשד להתקפים אפילפטיים, מרגע הגעתם למחלקה לרפואה דחופה או למחלקה ועד שחרורם, בהנחית הרופאים האחראיים.
2. המשתלם יפענח בהנחיית הרופאים האחראיים :
   - תרשימי EEG רוטיניים - **לפחות 300** תרשימים בערנות, שינה וליד מיטת החולה.
   - ניטור ממושך - **לפחות 40** תרשימי ניטור.
3. במרכז לאפילפסית ילדים המשתלם יצטרף לעבודה הקלינית במחלקה ובמרפאה ויפענח בהנחיית נוירולוג הילדים האחראי :
   - תרשימי EEG רוטיניים - **לפחות 100**.
   - ניטור – **לפחות 10**.
4. המשתלם יטפל בחולים אמבולטוריים המגיעים למרפאת אפילפסיה ייעודית בפיקוח הרופאים האחראיים :
   - ביקורי מרפאה רגילים - **לפחות 200**.
   - מרפאת קוצבים לאפילפסיה – **לפחות 20** ביקורים.
5. המשתלם ימשיך לטפל בחולים המגיעים למרפאת אפילפסיה מבוגרים, בהיקף של **לפחות פעם בשבוע**, גם בזמן שהייתו במרכז אפילפסיה של ילדים.
6. המשתלם יהיה נוכח בחדר הניתוח **ב 3 ניתוחי אפילפסיה** לפחות.
7. המשתלם ישתתף בפיענוח של **3 בדיקות EEG** אינטרא-קרניאלי לפחות (בתוך חדר הניתוח או מחוצה לו, לפחות אחד כניטור תוך-גלגלתי ממושך).

8. הכנת הצגות והרצאות:

- **30 הצגות** לפחות בפורום יחידתי / מחלקתי / בין מחלקתי, מתוכם:
  - **10 מקרים** קליניים של אבחון וניהול חולה אפילפסיה.
  - **10 מקרים** קליניים של חולים המועמדים לניתוח אפילפסיה או השתלת קוצב.
  - **10 סקירות** של ספרות מקצועית בתחום האפילפסיה.
- הצגה קלינית אחת לפחות או פוסטר בפגישת נוירולוגים בפורום ארצי / בין-לאומי.

9. פרויקט מחקר אישי: במהלך השנה המשתלם יערוך פרויקט מחקר שיכול להיות תצפיתי או התערבותי, קליני או מעבדתי, הקשור לאפילפטולוגיה. מומלץ שהמשתלם יגיש דו"ח מחקר, או לחלופין, פרסום בעיתון רפואי.

10. המשתלם ישתתף במחקרים הקשורים לאפילפסיה שיתקיימו במהלך תקופת ההשתלמות במחלקה או ביחידה.

דרישות מהמשתלם

1. יש להגיש בקשה להתחלת השתלמות מהמועצה המדעית.
2. יש להגיש בקשה בסיום ההשתלמות למועצה המדעית בצירוף:
   - טופס הערכה.
   - המלצה ממנהל היחידה.
   - רשימת הפעולות על פי המפורט בסעיף הקודם לעיל.

ספרות מקצועית

המשתלם יהיה מעודכן בכל הפרסומים הרלוונטיים לאפילפסיה שיופיעו בעיתונים הבאים:

- Neurology
- JNNP
- Archives of Neurology
- Brain
- Annals of Neurology
- Lancet Neurology
- NEJM
- JAMA
- Lancet
- Epilepsia
- Epilepsy Research
- Epilepsy and Behavior